

**SREDNJOROČNI OPERATIVNI STRATEŠKI PLAN
BIOS FONDA ZA PERIOD 2015- 2018**

Donji Milanovac,
27. februar 2015.

UVOD

Bios fond sa sedištem u Donjem Milanovcu je osnovan kao nevladina i nedobitna organizacija 2007. godine, na osnovu Zakona o fondovima, fondacijama i zadužbinama Republike Srbije, registrovana i upisana u Registar fondova, fondacija i zadužbina kog Ministarstva kulture Republike Srbije. Usklađivanje i upis u Registar fondacija i zadužbina saglasno odredbama izmena i dopuna Zakona izvršeno je 2012. godine, kada je Bios fond upisan u registar Agencije za privredne register Republike Srbije. Delokrug rada organizacije određen je osnivačkim aktom za teritoriju Republike Srbije, a u okviru međunarodne saradnje u okvirima delovanja i aktivnostima koje se sprovode na osnovu međunarodnih programa i projekata.

Ciljevi fondacije Bios fond, jesu stvaranje uslova za podsticanje i unapređenje aktivnosti u oblasti: kulturnog nasleđa, prirodne baštine, zaštite životne sredine, kao i ostvarivanje ekonomskih razvojnih ciljeva, te doprinos razvoju teorijskih i praktičnih znanja, specifično vezanih za razvoj i primenu savremenih tehnologija, znanja i veština u zaštiti, razvoju i unapređenju prirodnih, kulturnih vrednosti i ostvarivanju ukupnog ekonomskog razvoja.

U ostvarivanju ciljeva fondacije Bios fond, za koje je organizacija osnovana i realizaciju godišnjih aktivnosti planiranih programima i planovima rada, pokazan je napredak ali je neophodno donošenje strateškog plana u cilju unapređenja budućeg rada i jačanja kapaciteta organizacije.

Za unapređenje kapaciteta organizacije u postizanju planiranih strateških ciljeva u oblasti zaštite prirodne i kulturne baštine, ekonomskog razvoja i životne sredine ovim planom daju se smernice rada i delovanja u sferama: organizacionog i funkcionalnog jačanja kapaciteta organizacije, dijaloga i edukacije radi podizanja razvojne i ekološke svesti; zaštite i unapređenja zaštićenih područja; zalaganje za promenu navika u pogledu korišćenja i očuvanja prirodnih i kulturnih resursa; umrežavanje i izgradnja kapaciteta u sektoru zaštite životne sredine; stvaranje partnerstava sa organizacijama i institucijama civilnog, javnog i poslovnog sektora; informisanje o aktuelnim dešavanjima u oblasti životne sredine, prirodne i kulturne baštine; promovisanje zaštite životne sredine i ukazivanje na probleme u ovoj oblasti i potrebu da se oni rešavaju; aktivno učešće u procesima donošenja odluka i kreiranja politika održivog razvoja, zaštite prirode i zaštite životne sredine.

Srednjoročni operativni strateški plan Bios fonda (2015-2018)

Polazni osnov

Fondacija Bios fond, nakon devetogodišnjeg rada, određuje prioritet na izgradnju sopstvenih kapaciteta, formiranje operativnog tima, edukaciju, učešće u realizaciji prioriternih projekata, koncipiranje edukativnih programa, uspostavljanje saradnje sa relevantnim institucijama i pojedincima, medijsko predstavljanje, javni angažman i umrežavanje.

Bios fond prepoznaje neophodnost izrade **Srednjoročnog operativnog strateškog plana** za period od 2015-2018. godine, kao bitnog preduslova za jačanje kapaciteta same organizacije i afirmaciju njenih programskih ciljeva.

Kako je u prethodnom periodu organizacija inicirala i učestvovala u značajnim projektima i kampanjama, čiji je cilj bio unapređenje stanja životne sredine, prirodne i kulturne baštine, povećanje transparentnosti i demokratizacija društva, te izradi strateških dokumenata na lokalnom i nacionalnom nivou, na osnovu ostvarenog iskustva stvorene su potrebe i pretpostavke za kreiranje sopstvene strategije rada koja će se bazirati na profesionalizmu, posvećenosti, originalnosti, inovativnosti i reflektovati naše ambicije za stvaranje jake organizacije civilnog društva prepoznatljive u regionu i na nacionalnom nivou.

Ostvarena saradnja sa relevantnim institucijama iz oblasti životne sredine, prirodne i kulturne baštine u zemlji, realizovani zajednički projekti sa nevladinim organizacijama iz regiona i EU, značajan resurs znanja i iskustva, mogućnost korišćenja značajnih EU i drugih fondova, obavezuju nas na stalno usavršavanje, kako zbog sopstvenih kapaciteta, tako i zbog potreba zajednice i ostvarenja interesa građana, i mi ćemo pokušati odgovoriti na izazove koji su pred nama.

Upravo zato je veoma važno pravilno postaviti strateške ciljeve čijem bi se ostvarenju težilo u narednom periodu. Ipak, veoma je bitno zadržati i volontersko opredeljenje i entuzijazam, jer je za organizacije civilnog društva koje djeluju u oblasti životne sredine, prirodne i kulturne baštine od presudnog značaja kontinuirani javni angažman, neposredna saradnja sa građanima i spremnost na aktivizam.

Nije realno očekivati da će svaka programska aktivnost imati finansijsku podršku pa ćemo i dalje nastaviti sa posvećenim radom u obavezi da unaprijedimo rad i delovanje organizacije kako bi postigli što bolje rezultate.

Plan je i da se unapredi rad sa mladima što bi našoj organizaciji dalo dodatnu snagu, a mladim ljudima šansu da kroz angažovanje steknu znanja i iskustva za jačanje sopstvenih kapaciteta i doprinesu razvoju zajednice.

Sa ciljem animiranja i angažovanja renomiranih eksperata iz zemlje i regiona da se uključe u naš rad, uspostavićemo Mrežu eksperata i saradnika, kao neformalno ali veoma uticajno telo, koje bi imalo konsultantsku ulogu.

Organizaciona struktura Bios sa Upravnim odborom, kao zakonska obaveza primene Statuta, i obaveštavanje nadležnih institucija o tome, biće inicijator jačanja kapaciteta i poboljšanja u rada organizacije.

Koliko će planirane aktivnosti biti uspešno realizovane zainteresovani će biti obaveštavani u redovnim godišnjim izveštajima, a stepen efikasnosti pokazaće i nivo održivosti strateškog plana i sposobnost odgovornih za njegovu implementaciju. U svakom slučaju mi ćemo sprovođenjem programskih aktivnosti pratiti realizaciju strateškog plana a vrijeme pred nama će pokazati njegovo uspešno sprovođenje.

Strateško planiranje je veoma važno za svaku organizaciju iz više razloga. Strateški plan, sem što definiše pravac kojem organizacija treba težiti, reflektuje i njen profesionalni nivo i relevantnost.

Strateško planiranje podrazumijeva nekoliko faza, pa je radi lakšeg razumevanja potrebno objasniti značenje osnovnih pojmova: strateško planiranje, vizija, misija, SWOT analiza, strateški pravci, plan aktivnosti.

Strateško planiranje je proces određivanja: šta jedna zajednica, institucija, organizacija, grupa, hoće da uradi; na koji način će upotrebiti sopstvene resurse (tehničke, materijalne, finansijske, ljudske...), u kom vremenskom roku. Definisane strateškog plana najčešće podrazumeva i definisanje vizije, misije, SWOT analize, strateških ciljeva i plana aktivnosti.

Vizija je idealna projekcija budućnosti prema kojoj se stremi. Ona može uključivati društvene, kulturne, političke, ekonomske i/ili komponente vezane za okolinu i to u zavisnosti od fokusa organizacije. Vizija organizacije je ono kako mi vidimo organizaciju onda kada je uspešno implementirala sopstvenu strategiju i postigla svoj puni potencijal.

Misija treba da definiše šta to organizacija radi, za koga organizacija radi (ciljne grupe), na koji način obavlja tu funkciju, zašto radi to što radi, gde organizacija izvodi svoje aktivnosti (geografska pokrivenost).

SWOT je skraćenica od Strengths – snage, jake strane, Weaknesses – slabosti, Opportunities – šanse, mogućnosti i Threats – prijetnje. SWOT analiza je ključni deo strateškog planiranja zato što pokazuje organizaciju onakva kakva jeste, kao i spoljne i buduće okruženje organizacije. Snage i slabosti se obično odnose na samu organizaciju. Mogućnosti i pretnje se odnose najčešće na spoljno okruženje.

Strateški pravci su kritični izazovi koji pogađaju ključne elemente organizacije kao što su misija organizacije, usluge koje se pružaju, finansiranje organizacije ili samo upravljanje organizacijom. Strateški pravci obično dolaze iz jakih strana koje bi trebale biti izgrađene, slabosti koje bi ojačale, mogućnosti koje bi bile preuzete i opasnosti koje bi trebali izbeći.

Plan aktivnosti podrazumeva utvrđivanje i definisanje ciljeva i aktivnosti za svaki strateški pravac, odgovorne osobe, vreme realizacije i potrebna sredstva. Treba imati na umu da je ponekad teško na duži period detaljnije planirati vreme realizacije i potrebna sredstva.

U daljem tekstu predstavljen je proces strateškog planiranja rada Bios fonda, za period od četiri godine, koji se sastojao od definisanja vizije, misije i vrednosti, kratkog istorijata organizacije, SWOT analize, strateških pravaca, ciljeva i akcionog plana.

Vizija Bios fonda

Unapređena i razvijena zajednica sa građanskom svešću baziranoj na principima održivog razvoja, u kojoj će Bios fond biti jedna od organizacija civilnog društva sa značajnim doprinosom i rezultatima rada i delovanja.

Misija Bios fonda

Misija Bios fonda: Doprinos povećanju ekološke, kulturne i građanske svesti pojedinaca, kroz stalnu edukaciju o važnosti očuvane životne sredine, prirodne, kulturne baštine, ostvarivanje ljudskih prava, popularisanje osnovnih vrednosti zajednice, podrška svim inicijativama čiji je cilj suštinsko unapređenje ukupnog stanja životne sredine, prirodne i kulturne baštine.

Vrednosti Bios fonda:

- posvećenost;
- inovativnost;
- timski rad i odgovornost;
- demokratičnost i transparentnost rada organizacije;
- objektivnost i samokritičnost;
- prepoznatljivost;
- poštovanje ljudi bez obzira na pol, rasu, veru i političko opredeljenje.

SWOT analiza

SWOT analiza je urađena u realnim okvirima sagledavanjem aktuelnog stanja u zajednici i predstavlja sastavni deo strategije, prikazuje organizaciju u suštinskom okviru, kao i spoljne i buduće okruženje koje može bitno uticati na strateški i programski okvir ubuduće.

Snage

- ✓ Profesionalnost i objektivnost;
- ✓ Stručnost i iskustvo;
- ✓ Timski volonterski i rad;
- ✓ Originalnost i inovativnost;
- ✓ Koncipirani dugoročni programi
- ✓ Iskustvo u pisanju strateških dokumenata, studija, akcionih planova, analiza stanja, programa i projekata;
- ✓ Korišćenja sredstava iz EU fondova i uspostavljanja saradnja sa organizacijama iz EU zemalja;
- ✓ Formirana baza podataka (zakoni, strateška dokumenta);
- ✓ Poznavanje engleskog jezika;
- ✓ Dobri odnosi sa uspešnim organizacijama iz oblasti zaštite prirodne i kulturne baštine, zaštite životne sredine.

Slabosti

- ✓ Nedostatak sopstvenog prostora;
- ✓ Nepostojanje stabilnog izvora finansiranja;
- ✓ Nedovoljno razvijena, povezana, efikasna operativna struktura;
- ✓ Nedostatak fonda za stručno usavršavanje, razmenu i mobilnost;
- ✓ Nedovoljna obučenost i spremnost za upravljanje projektima EU;
- ✓ Gubitak entuzijazma;
- ✓ Nedovoljna opremljenost (kancelarijski nameštaj, kompjuter, projektor/smart tabla, GPRS uređaj...);
- ✓ Nedostatak terenskog vozila.

Šanse

- ✓ Fondovi za finansiranje projekata OCD;
- ✓ Unapređenje regionalne i međunarodne saradnje;
- ✓ Unapređenje saradnje sa eksternim ekspertima i donosiocima odluka;
- ✓ Zajednički projekti privatnog, javnog partnerstva i nadležnim institucijama;
- ✓ Jačanje pozicije organizacije na lokalnom, nacionalnom i regionalnom nivou;
- ✓ Uspostavljanje pozicija nosioca projekta;
- ✓ Uspostavljanje saradnje i partnerstva u okviru mreža organizacija iz iste oblasti delovanja i rada.

Pretnje

- ✓ Smanjen broj dostupnih fondova za finansiranje projekata OCD;
- ✓ Dugoročna ekonomska kriza;
- ✓ Smanjena motivacija za učešćem i radom na volonterskoj osnovi;
- ✓ Dugotrajne posledice zaostajanja u ukupnom ekonomskom razvoju;
- ✓ Lošija saradnja na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou;
- ✓ Neprimerena konkurencija u OCD sektoru;
- ✓ Nemogućnost uspostavljanja neophodne i operativne saradnje sa donosiocima odluka.

Strateški pravci

Bios fond prepoznaje strateške ciljeve kao prioritetne za planiranje i realizaciju za period od 2015-2018. godine u sledećem okviru:

1. Jačanje organizacionih kapaciteta;
2. Obezbeđivanje stabilnih izvora finansiranja;
3. Jačanje saradnje, partnerskih odnosa sa organizacijama civilnog, javnog i poslovnog sektora sa prioritetom operativne saradnje;
4. Definisane novih i inoviranje postojećih programa i projekata;
5. Regionalna i međunarodna saradnja,
6. Umrežavanje sa sektorskim organizacijama.

Plan aktivnosti

Strateški pravci	Ciljevi i aktivnosti	Nadležnost	Vreme	Sredstva	Očekivani rezultati
Jačanje kapaciteta organizacije	Upotpuniti strukturu organizacije: -Formirati mrežu eksperata	Upravitelj Upravni odbor	2016	Materijalni troškovi u okvirima godišnjeg finansijskog plana	Veće učešće u programima i projektima
	Stručno osposobljavanje i usavršavanje kadrova: Ogranizovanje tim PCM obuke; Učešće na seminarima i treninzima.	Upravitelj	godišnje	Troškovi u okvirima finansijskog plana i projekata	Osposobljenost saradnika i angažovanih lica u PCM veštinama, znanjima upravljanja projektima
	Uspostavljanje efikasnijeg sistema				

	komunikacije: Izrada internet prezentacije; Ažuriranje meiling liste; Izrada Operativnog plana komunikacija	Operativni tim Upravitelj Upravni odbor	2016	Sredstva iz dostupnih fondova	Izradjen i aktiviran web sajt, primennjuje se usvojen plan komunikacija.
	Izdavačka delatnost: Izrada tematski brošura, lifleta, postera, banera Izrada i objavljivanje biltena o radu organizacije Zajedničko učešće u izdavačkoj delatnosti sa sektorskim OCD organizacijama	Operativni tim Upravitelj	godišnje	Troškovi u okvirima finansijskog plana i projekata	Izradjene, publikovane i objavljene promotivne brošure, publikacije i bilteni
	Formiranje Fundraising tima: U okviru Mreže eksperata formiranje fundraising tima kao operativna grupa izrade i realizacije projekata	Upravitelj	2016	Sredstva iz dostupnih fondova	Formirani projektni timovi za izradu i implementaciju projekata, odobreni fondovi
Obezbeđenje stabilnih izvora finansiranja	Učestvovanje na Konkursima za raspodelu sredstava OCD na nacionalnom i međunarodnom nivou: -IPA CBC Rumunija-Srbija -IPA CBC Bugarska-Srbija -TransDanube -ADRION -Konkursi ministarstava ZZS,	Operativni tim Upravitelj	godišnje	Sredstva iz dostupnih fondova	Broj projekata koji se realizuju po ugovorima o finansiranju

	turizma, poljoprivrede, lokalnih samouprava -Konkursi u okviru programskog budžeta lokalne samouprave				
	Partnerstvo sa privrednim i javnim sektorom: - Nastavak partnerstva i saradnje za projekte u okviru programa HORIZON 2020	Operativni tim Upravitelj	Po otvorenim pozivima	Sredstva iz dostupnih fondova	Zaključeni ugovori o partnerstvu / ugovori o finansiranju projekata
	Saradnja i umrežavanje sa sektorskim OCD: - Obnavljanje članstva u DCC i UNEKO... -Unapređenje mreže članstva volontera BIOS fonda	Upravitelj	2016	Troškovi u okvirima finansijskog plana	Podnete prijave za članstvo u sektorskim mrežama, punopravno učešće u radu mreža sektorskih organizacija OCD
	Izrada i realizacija projekata samofinansiranja: -Izrada studija, analiza stanja, organizacija obuka za treća lica u okviru registrovane komercijalne delatnosti «konsultantske usluge»	Operativni tim Upravitelj	Po javnim pozivima	Sredstva po osnovu zaključenih ugovora za vršenje usluga po javnim pozivima	Zaključeni ugovori o pružanju usluga

Evaluacija

Bios fond definiše evaluaciju realizacije ovog strateškog dokumenta, kroz realnu i konkretnu procenu, što je moguće sistematičnije i objektivnije, analizom rezultata projekata koji su u toku ili su završeni, njihove implementacije i rezultata.

Evaluacija će omogućiti pokazatelje i podatke kao osnov sagledavanja stanja, ocene da li su planirane aktivnosti operativno sprovedene, urađene i da se analizira da li postoje efikasniji i bolji načini za akciono planiranje radi postizanja planiranih rezultata.

Proces evaluacije podrazumeva:

- praćenje i ocena rezultata (izveštaji, monitoring);
- pregled unapređenja baze podataka (nastavak sistematskog prikupljanja podataka);
- evaluacija (analiza, ocena statusa i prezentacija podataka).

Evaluaciju strateškog plana će izvršiti Upravni odbor, a na osnovu uvida u godišnje izveštaje o radu, izveštaje o realizaciji pojedinih programa i projekata i evaluacione ankete korisnika projekata koje Bios fond bude realizovao u planiranom periodu.

Predsednik Upravnog odbora,
Slavica Popović

19220 Donji Milanovac
Milenka Stojkovića 3.
biosfond@gmail.com